

4 mar 16

Til Folketingets Kulturudvalg

Lovforslaget om kollektiv forvaltning af ophavsret / Bidrag til besvarelse af Kulturudvalgets spm. 25

Dansk Journalistforbund er af Kulturministeriet blevet bedt om at redegøre for vores praksis med fordeling af Copydan-midler. Spørgsmålet fra Folketingets Kulturudvalg lyder:

"Ministeren bedes kommentere artikel i Berlingske Tidende den 27. februar 2016 "Rettighedshavere fik kun halvdelen af millionerne", i hvilken det påstås, at betydelige videre sendte midler fra Copydan ikke er nået frem til rettighedshaverne, men er blevet anvendt på administration og kollektive ordninger i Copydans medlemsorganisationer. Ministeren bedes inddrage redegørelsen fra Dansk Journalistforbund, jf. (<http://journalistforbundet.dk/Nyheder/2016/Februar/Sadan-fordeler-DJ-Copydans-AV-midler-/>) i sin besvarelse."

Dansk Journalistforbund er glade for henvendelsen og vores mulighed for at deltage i besvarelsen af Folketingets Kulturudvalgs spørgsmål til ministeren.

Lad os slå fast med det samme: DJ bruger ikke 50% af midlerne på administration og kollektive formål.

Det antydes i artiklen, at kun halvdelen af midlerne er nået frem til rettighedshaverne, mens resten er brugt på administration og kollektive midler. Det er ikke korrekt.

Berlingske undlod at oplyse om en række forhold i det af DJ fremsendte talmateriale. I nedenstående skema fremgår de rette tal på indtægter fra Copydan AV-foreningerne (Verdens TV, AVU-medier Arkiv). Her er oplysninger om, hvor mange penge, der er fordelt individuelt til rettighedshaverne, hvor mange penge, der bliver brugt på fælles aktiviteter/opgaver eller såkaldt kollektiv fordeling, hvad det har kostet at administrere ordningerne og endelig, hvor meget der er **hensat til senere fordelinger**.

Fordeling af Copydan AV-midler i Ophavsrets-fonden i DJ fra 2010 – 2014.

	Samlet be- løb til DJ- medlemmer	Individuelt fordelt	Kollektivt fordelt	Administrations- omkostning	Hensat til senere fordeling (iht. 3- årig for- ældelse i OPHL)	I alt
2010	10.760.760 kr.	56 %	17 %	13%	14 %	100%
2011	16.418.039 kr.	49 %	13 %	11%	27 %	100%
2012	30.629.621 kr.	41 %	17 %	7%	35 %	100%
2013	33.856.693 kr.	43 %	9 %	4%	44 %	100%
2014	25.242.803 kr.	73 %	9 %	9%	9 %	100%

Pengene er i systemet

Som det fremgår af ovenstående oversigt, er det korrekt, at der i tre af årene er fordelt under 50% til individuelle rettighedshavere, mens der i to år er fordelt mere end 50%. Men læg først og fremmest mærke til, at der er hensat en række midler, som fortsat er i systemet og som kan og vil komme individuelt tilbage til den enkelte rettighedshaver. Læg dernæst mærke til den positive udvikling der har været i den individuelle fordeling. Således er 73% af midlerne i 2014 blevet fordelt individuelt og med et nyudviklet system, kan det fremadrettet blive endnu bedre.

Lidt om DJ og fordelingen til vores rettighedshavere

DJ er rettighedsorganisation på det såkaldte AV-område i Copydan. Det skyldes, at DJ har medlemmer, der producerer film- og tv-programmer, og som er ophavsligt beskyttet.

Hvert år modtager Ophavsrets-fonden i DJ et større millionbeløb, fx i 2014 ca. 25 mio. fra AV-foreningerne i Copydan. Disse midler skal fordeles til rettighedshaverne. DJ ønsker, at så stor en del af de midler, der modtages skal fordeles individuelt til den enkelte rettighedshaver – fx journalister, fotografer, klippere, tilrettelæggere mv.

Fordelingen af midler sker gennem Ophavsrets-fonden i DJ. Fordelingen sker forskelligt afhængigt af, hvilken rolle rettighedshaverne har haft fx på en tv-produktion. Typisk kigges på antal minutter, som et tv-program varer, hvilken funktion den pågældende har haft, hvilken programkategori der er tale om (dokumentar, aktualitet, portrætprogram etc.), om der er tale om en førsteudsendelse eller en genudsendelse og på en lang række andre parametre.

Medlemmer af Film- og TVGRUPPEN i DJ får årligt en præcis betaling for visning af deres produktioner, fordi Ophavsrets-fonden i DJ har udviklet et system, hvor man dels får oplysninger via krediteringslister på tv-programmer, dels beder medlemmer og øvrige rettighedshavere om at krydstjekke egne oplysninger. På den måde uddeles midlerne individuelt og direkte til den enkelte rettighedshaver.

Udfordringer med den individuelle udbetaling

Hvert år er der udfordringer med at finde de individuelle rettighedshavere – blandt andet fordi, der fx på en tv-produktion kan være op imod 30 rettighedshavere, der kan være svære at finde, såfremt de ikke selv henvender sig til DJ, når der skal uddeles midler.

DJ har udviklet et nyt system til individuel fordeling

Derfor har vi i Ophavsretsfonden i DJ arbejdet med de forskellige rettighedskategorier og specialgrupper i Dansk Journalistforbund for at komme tættere på en individualiseret fordeling. Fremfor at fordele pengene på et for spinkelt grundlag, har vi **valgt at lade midlerne stå**, mens vi har udviklet på et nyt system, der skal gøre det langt mere effektivt, let og gennemsigtigt at fordele individualiseret. Systemet blev lanceret i december 2015 og vi udbetaler for første gang i henhold til dette system om ganske kort tid.

Systemet gør det muligt at samkøre rettighedshavere via krediteringslister på tv-programmer med den af Ophavsretsfonden udviklede database. Herudover beder vi rettighedshavere (medlemmer såvel som øvrigt repræsenterede) om at krydstjekke med egne oplysninger. På den måde kommer vi utroligt tæt på en helt præcis og individualiseret fordeling. I databasen har vi p.t. rettighedshavere og programmer fra 2010 og fremefter. Er en rettighedshaver én gang kommet i databasen, vil databasen fremover genkende rettighedshaverens navn og tv-produktioner, hvis navnet fremgår af krediteringslisten. Er man ikke allerede i databasen kan man komme det ved selv at henvende sig til DJ og claime sine rettigheder. På nuværende tidspunkt har vi 180.000 udsendelser (antal visninger) og 150.000 værker i databasen.

Det nyudviklede system gør det let for den enkelte rettighedshaver og for Ophavsretsfonden i DJ at finde rette rettighedshavere. Det giver rettighedshaverne overblik over hvilke produktioner, de har rettigheder til, de kan se, hvilke udsendelser, de får hvilken betaling for. Vores nye system skaber således den gennemsigtighed og transparens, som DJ længe har ønsket og som lov om kollektiv forvaltning kræver. Det nye system er en effektivisering af den fremadrettede, individuelle fordeling, der gør det muligt for Ophavsretsfonden i DJ at få pengene ud til tiden.

Det nyudviklede system gør det også muligt at udbetale de hensatte midler individuelt

Og nu til spørgsmålet om de hensatte midler – midler fra 2013 og tidligere. Det nye system kan også bruges til, at vi bagudrettet betaler dels til rettighedshavere, der allerede tidligere har modtaget midler for det pågældende år (efterbetaling), dels opfanger nye rettighedshavere, som ikke tidligere er registreret qua den nye database. Ophavsretsfonden i DJ vil således meget snart kunne komme af med den udbetalingspukkel, som er oparbejdet og således udbetale de resterende midler individuelt til rettighedshaverne.

Så sent som mandag den 29. februar, præsenterede vi vores nyudviklede system på et møde i Samrådet for Ophavsret for 60-70 rettighedsrepræsentanter. Der var stor anerkendelse af den effektive og intuitive database, så vi forventer, at vi fremover har en hurtig, effektiv og gennemsigtig fordeling til de individuelle rettighedshavere. DJ har således udviklet et system, der til fulde lever op til lov om kollektiv forvaltning af ophavsrettigheder.

Lad os tage 2013 som eksempel. Her har Ophavsrets-fonden i DJ for-delt 43% individuelt, 9% kollektivt og brugt 4% på administration. Resten, 44% henstår til senere fordeling. **Disse 44% anvendes ikke (som anty-det af Berlingske) til administration og kollektive ordninger.** Pengene (de 44%) står på Ophavsrets-fondens konti. Det er midler, som Op-havsrets-fonden ikke har fordelt endnu, men som vil blive fordelt. Grundene til den manglende fordeling kan være mange.

For det første har Ophavsrets-fonden i DJ pligt til at hensætte midler til så-kaldt udefrakommende krav. Det er krav fra rettighedshavere, der ikke har nået at anmelde deres krav til DJ i forbindelse med selve fordelingsrunden. Her gælder en 3-årig forældelsesfrist. Således har DJ pligt til at hensætte midler i tre år fra visningsåret, således at vi kan honorere krav fx fra en til-rettelægger, som ikke i første omgang har modtaget rettighedsmidler fra DJ og som nu har erfaret, at vedkommende har fået vist et tv-program i 2013. Vi afsætter som hovedregel 10% (idet vi har erfaring med, at det er i den størrelsesorden, at vi får efterkrav). Disse 10% skal således bruges, hvis der kommer en rettighedshaver i 2014, 2015, eller 2016, og påberåber sig ret-tigheder for visningsåret 2013.

Hvis der i 2016, hvor forældelsesfristen udløber, måtte være midler tilbage af de hensatte 10%, så bliver dette restbeløb fordelt individuelt til de rettig-hedshavere, der allerede har modtaget betaling for visningsåret 2013.

For det andet modtager vi pengene rullende. Således kan vi modtage en del a conto indbetalinger i 2013, som knytter sig til andre år end netop 2013. Her vil indbetalingerne regnes med i indtægtsopgørelse for 2013, men mid-lerne skal udbetales til rettighedshaverne i forhold til det visnings-år/rettighedsår, som de hidrører. Det har tidligere i Ophavsrets-fonden i DJ givet nogle udfordringer med at følge med i de år, hvor der kom særligt mange indtægter til Ophavsrets-fonden (fx 2013). Men med det nyudviklede system, vil vi kunne håndtere også denne udfordring og få pengene ud indi-viduelt år for år.

Regnskabsopstilling for hensatte midler

I Ophavsrets-fonden føres oversigt, som er underlagt revisors tilsyn, over hensatte midler fra de seneste 3 år i relation til forældelse, samt hvilke ret-tighedsår, som midlerne vedrører. Ved udbetaling af individuelle ret-tighedsmidler til en rettighedshaver, der ikke modtog midler i første om-gang (fx for vederlagsåret 2013), nedskrives hensættelsen for 2013, således at Ophavsrets-fonden til enhver tid kan sige, hvor stor den tilbageværende hensættelse for 2013 er.

Som det er i dag bruges de hensatte midler såvel til individuel som til kol-lektiv fordeling. Der beregnes ikke administrationsomkostninger af de hen-satte midler. Midler der fx er opkrævet i 2010 og fordeles i fx 2014, indgår i 2014- regnskabet.

Ophavsrets-fonden i DJ repræsenterer en lang række forskellige rettigheds-kategorier og specialgrupper (se nedenfor), som fordeler forskelligt af-hængigt af, hvilke rettighedshavere de repræsenterer og hvilke beslutnin-ger, der er truffet i deres bestemmende fora om anvendelsen af hensatte midler. Film- og TVGRUPPEN er den specialgruppe der repræsenterer flest rettighedshavere på Copydan AV-området og derfor bruges denne gruppe til eksemplificering af brugen.

Film- og TVGRUPPEN har truffet beslutning om, at alle deres Copydan-midler fra AV-foreningerne minus administrationsomkostninger skal forde-les individuelt. 10% af midler indkommet i 2010 hensættes til udefrakom-

mende krav (se beskrivelsen ovenfor). Også efterbetalinger fra Copydan AV-fordelingerne for rettighedsåret 2010 bliver opsamlet og fordelt til rettighedshavere fra 2010.

Midler som ikke er fordelt af 2010-hensættelsen, bliver i 2014 betalt til de rettighedshavere, der i løbet af den 3-årige periode har modtaget individuelle midler. Rettighedshavere, der tidligere har fået 2010-midler får således en ekstra individuel udbetaling, der forholdsmæssigt svarer til det, de allerede har fået.

Eksempel på fordeling vedrørende rettighedsåret 2010.

Ophavsrets-fonden i DJ modtog til Film- og TVGRUPPENs journalistrettigheder i DJ 3.153.448 kr. fra Copydan AV-foreningerne i 2009 (a conto), 2010 og frem til uddelingen i 2011 (fra eventuelle efterbetalinger for 2010). Tilsvarende modtog Film- og TVGRUPPEN kr. 1.690.882 kr. til den anden gruppe af deres rettighedshavere: klippere – og fotografer m.fl. Eksemplet viser principper for fordelingen vist på journalistrettighederne:

Midlerne optjent i 2010 fordeltes i 2012. Efter fradrag af administration og tillæg af renter, udbetaltes der kr. 2.838.103 (eller ca. 90%) til individuel fordeling.

I løbet af 2012 og efter første uddeling henvendte en række rettighedshavere sig med krav om individuel fordeling på lige fod med øvrige rettighedshavere og Ophavsrets-fonden i DJ beregnede, at de i alt skulle have 271.423 kr., baseret på dét, de øvrige rettighedshavere havde fået for samme indsats.

I 2012 og 2013 modtog Ophavsrets-fonden i DJ til Film- og TVGRUPPEN henholdsvis 88.837 og 61.641 kr. fra Copydan Verdens TV, som var opkrævet for rettighedsåret 2010, men altså for sent til, at midlerne kunne komme med i første fordeling.

I 2013 henvendte yderligere nogle rettighedshavere sig og fik udbetalt 62.968 kr.

I starten af 2014, da treårsfristen var udløbet, udarbejdede DJ Ophavsret følgende opgørelse og udbetalte den samlede hensættelse på kr. 98.840 til rettighedshavere, der havde modtaget midler i 2011, 2012 og 2013 vedrørende rettighedsåret 2010:

Modtaget midler i 2009, 2010 & 2011	3.153.448
Administration	-87.669
Renteindtægter	55.078
Fordelt til rettighedshavere januar 2012	-2.838.103
Fordelt til rettighedshavere i 2012	-271.423
Modtaget midler i 2012	88.837
Modtaget midler i 2013	61.641
Fordelt til rettighedshavere i 2013	-62.968
Samlet hensættelse	98.840

For nogle af de andre specialgrupper under Ophavsrets-fonden i DJ, har fordelingen frem til rettighedsåret 2015 set en anelse anderledes ud. Også her udbetales midler fra Copydan AV-foreningerne individuelt i stort omfang. Her har det været sværere, at finde frem til alle individuelle rettighedshavere, det kan skyldes manglende kreditering, repræsentation af flere og andre rettighedsgrupper end Film- og TVGRUPPEN i DJ.

Der er nu (som nævnt ovenfor) udviklet et system, hvor også disse grupper og de af dem repræsenterede rettighedshavere fra og med 2015 vil få deres rettighedsmidler udbetalt som Film- og TVGRUPPEN.

For 2010-2014 vil de midler, som disse grupper har hensat enten kunne bruges til en bagudrettet individuel fordeling (ved hjælp af det ny system), og det vil ske for langt størsteparten af de hensatte midlers vedkommende. Dele af midlerne kan også bruges kollektivt. Det kræver beslutning i bestyrelsen for den pågældende specialgruppe, men bliver som altovervejende hovedregel besluttet på specialgruppernes generalforsamlinger.

De midler, som disse grupper tidligere har brugt kollektivt er typisk gået til nationale som internationale møder med ophavsretligt indhold, guides med ophavsretligt og andet fagligt indhold, uddannelsesformål, tilskud til projekter af almen kulturel interesse (fx Pressefotografernes "Årets Pressefoto", Tal til Øjet og andre større arrangementer med bred appel og åben adgang).

Som beskrevet ovenfor, har Ophavsretsfonden i DJ og specialgrupperne i DJ været tilbageholdende med at bruge de hensatte midler kollektivt i de senere år, idet det ny system var under udvikling. Så igen: størstedelen af de hensatte midler fra 2010-2014 vil ved hjælp af det ny system gå individuelt tilbage til fordeling til de enkelte rettighedshavere. Mange af specialgrupperne afholder i disse dage generalforsamlinger, hvor der træffes beslutning om anvendelse af midlerne.

I forhold til rettighedshavernes muligheder for at få oplysninger om, hvordan de hensatte midler anvendes, ser det frem til april 2016 ud, som nedenfor beskrevet.

DJ har med virkning pr. 1. maj 1990 oprettet Ophavsretsfonden i DJ og udskilt ophavsretsmidlerne fra Dansk Journalistforbunds midler.

Fonden har til formål i videst muligt omfang at fordele indkomne Copydanmidler individuelt, dvs. fordeling til den enkelte rettighedshaver i forhold til hvilke rettigheder den enkelte har, og i forhold til hvilken brug, der er gjort af disse. Yderligere er det fondens formål at yde økonomisk støtte til efteruddannelses-, forsknings-, studierejse/orlovsformål for dermed at tilgodese rettighedshaverne på de respektive arbejdsområder, der har kastet ophavsretsvederlagene af sig, samt at yde økonomisk støtte til at styrke forbundets indsats for sikre medlemmernes ophavsrettigheder nationalt og internationalt.

Fonden har en bestyrelse på 14 medlemmer, 1 medlem fra hver af vores specialgrupper (Film- og TVGRUPPEN, FreelanceGruppen, Danske Bladtegnere, Pressefotografforbundet, DJ:Fotograferne, Visuelt Forum, Forum for Billedmedieoversættere, Journalistgruppen i DR, TV2's medarbejderforening) samt 5 medlemmer udpeget af Dansk Journalistforbunds hovedbestyrelse.

1 gang årligt fastlægger fondsbestyrelsen midlernes anvendelse i henhold til fondens formål. Midlerne skal som udgangspunkt fordeles individuelt. Herudover træffer fondsbestyrelsen beslutning om administrationsomkostninger samt brug af midler, der kan styrke rettighedshavernes ophavsrettigheder nationalt og internationalt.

Beslutning om anvendelse af ophavsretsmidlerne til kollektiv fordeling og hensættelser skal træffes i bestyrelsen eller på generalforsamlingen for den specialgruppe, hvis medlemmer og øvrige rettighedshaveres værker har kastet ophavsretsvederlagene af sig. Således lægges beslutningen ud til åben og demokratisk vedtagelse blandt de involverede rettighedshavere.

I den største specialgruppe på AV-området (Film- og TVGRUPPEN) er beslutningen om 100% individuel fordeling minus administrationsomkostninger besluttet i 2004. Her blev et system til individuel fordeling udviklet første gang. Systemet har fungeret godt, men ikke perfekt og derfor er dette system i 2015 blevet erstattet af et nyt og bedre system.

Ophavsretsfonden i DJ har igennem længere tid arbejdet med og kontinuerligt fået antallet af individuelt fordelte midler forhøjet. De år, hvor systemerne ikke har kunnet følge med indtægternes størrelse (fx 2013), er beløbene hensat, det vil sige hverken fordelt individuelt eller kollektivt. Disse midler vil som nævnt med vores nyudviklede system for størstepartens vedkommende kunne uddeles individuelt.

Som følge af lov om kollektiv forvaltning af ophavsrettigheder vil især gennemsigtighed og transparens blive forbedret. Således vil der være en række strukturelle ændringer at finde, når midlerne for 2016 skal fordeles. Men allerede for så vidt angår 2015-midlerne vil Ophavsretsfonden følge de fleste af disse strukturelle ændringer. Således er de store specialgrupper i Ophavsretsfonden i DJ, der repræsenterer rettighedshaverne på AV-området gået sammen og fordeler fra og med 2015 AV-midlerne på samme måde, som Film- og TVGRUPPEN i DJ har fordelt disse midler.

Helt kort om de kollektive midler (der i 2013 udgjorde 9%).

Igen er det vigtigt at fremhæve, at der IKKE er brugt 50% på kollektive midler og administration, som antydtes af Berlingske journalisten.

Der er anvendt 9% til kollektive formål. Disse midler er brugt til kurser, seminarer, fagspecifikke arrangementer, legater, uddannelsesforløb, internationalt ophavsretligt arbejde og principielle ophavsretssager. DJ førte fx en principiel voldgiftssag om overdragelse af ophavsrettigheder, som blev betalt med disse midler. Herudover deltog DJ aktivt i internationalt lobbyarbejde fx vedrørende cementering af aftalelicensen i europæisk sammenhæng. Pressefotografer, DJ:Fotograferne, FreelanceGruppen og andre rettighedsgrupper i DJ, har afholdt en række konferencer og fællesaktiviteter med ophavsretligt indhold for disse midler. Det kan være faglige arrangementer om at bevare sine ophavsrettigheder, om at skrive gode kontrakter med rettighedsforbehold etc., det kan være deltagelse i DJs fagfestival. Alt sammen faglige fællesaktiviteter, der styrker den kollektive udvikling af hvervet.

DJ har valgt i sin redegørelse at give oplysninger om Copydan Verdens TV, Copydan AVU-medier og Copydan Arkiv, idet midler fra disse Copydanforeninger, tilgår Ophavsretsfonden i DJ som individuelle midler, hvorefter vi foretager den individuelle fordeling til rettighedshaverne. Kulturplus er ikke medtaget, idet der er tale om en særlig ordning, som DJ og øvrige rettighedsorganisationer skal redegøre for i anden sammenhæng (Kulturudvalgets spørgsmål 70).

Som jeg har udtalt på vores hjemmeside, er det ikke meningen med rettighedspengene, at de skal stå og samle støv. Derfor vil vores nyudviklede system støtte en beslutning om, at rettighedshavere, der tidligere har modtaget rettighedspenge i de enkelte år, kan få en efterbetaling ligesom det eventuelt er muligt at finde yderligere rettighedshavere.

DJ ønsker som beskrevet størst mulig transparens og effektivitet i arbejdet med fordeling af medlemmers og øvrige rettighedshaveres rettighedsmidler, og vil kontinuerligt arbejde for at forbedre muligheden for maksimal individuel fordeling.

Jeg håber, at redegørelsen har belyst, at DJ på ingen måde anvender 50% af Copydan-midlerne på administration og kollektive ordninger. Jeg stiller mig selvfølgelig gerne op og besvarer spørgsmål – både i forhold til ministeren og i forhold til Folketingets Kulturudvalg.

Mange venlige hilsner

Lone Amtrup
Chef for DJ Ophavsret

33428041/27258041

Dansk Journalistforbund
medier & kommunikation